

סוגיהרה, סמפו

(Sempo Sugihara) (1900-1986). קונסול-כללי של יפן בקובנה (Kovno) שבליטה; חסיד אומות העולם. בראשית אוגוסט 1940, שלושה שבועות לפני שהרשויות הסובייטיות התכוונו להעביר את כול הנציגים הקונסולריים מקובנה בעקבות סיפוחה של ליטה לברית-המועצות, פנה אל ס' ד"ר זרח ורהפטיג, ממנהיגי ה'מזרחי' ונציג משרד הסוכנות היהודית בליטה, וביקשו להעניק אשרות מעבר יפניות לפליטים יהודים מפולין שנתקעו בקובנה. הדבר נועד לאפשר לפליטים הללו לקבל אשרות סובייטיות. ורהפטיג מסר לס' על תוכנית שלפיה יעברו פליטים יהודים מפולין דרך ברית-המועצות ויפן בדרכם לאי קוראסאו (Curacao) הנמצא בים הקאריבי והשייך להולנד, שהכניסה אליו לא היתה טעונה אשרת כניסה. הסובייטים נתנו את הסכמתם לכך בתנאי שהפליטים יקבלו אשרות מעבר מיפן.

למרות שממשלתו דחתה את ההצעה, החליט ס' להעניק את האשרות לפליטים היהודים שפנו בבקשה לקבלן. בשבועות הנותרים לפני יציאתו מקובנה, שנועדה ל-31 באוגוסט, הקדיש ס' את רוב זמנו למתן האשרות הללו. תלמידי ישיבה רבים, כגון תלמידי ישיבת מיר המפורסמת, ניצלו את ההזדמנות ההיא לצאת את ליטה, הגיעו לסין ולאחר ששהו זמן מה שם ובמדינות אחרות, הגיעו בסופו של דבר לארצות-הברית ולישראל. נראה שבסך-הכול הונפקו לפחות 1,600 אשרות (על-פי אומדנו של ס' הגיעו מספרן לקרוב ל-3,500).

בשובו לטוקיו ב-1947, לאחר שהוצב בראש נציגויות אחרות באירופה, נתבקש ס' לפרוש בגלל סירובו להישמע להוראות שבע שנים לפני-כן. ב-1984 העניק לו יד ושם תואר חסיד אומות העולם.

לימים, כשנזכר בימים הדרמטיים רוויי המתח של אוגוסט 1940, הסביר ס' בראיון לעיתון את מצבו הקשה:

'היו לי קשיים, ושני לילות נדדה שנתי. חשבתי בלבי: אני יכול להנפיק אשרות מעבר... בתוקף סמכותי כקונסול. איני יכול לתת לבני-אדם הללו למות, בני-אדם שבאו אלי לקבל עזרה כשהמוות מרחף מעל ראשיהם. יהא העונש שאקבל אשר יהיה, ברור לי כי עלי לפעול על-פי צו מצפוני.'